

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 305/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Marcelom Ružarovským, A. Žarnova 11C, Trnava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/111/2024 z 26. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. mája 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhujú napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie, ako aj priznať im náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom v sume 1 405,50 eur.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia podali na Okresnom súde Nitra žalobu, ktorou sa domáhali zriadenia vecného bremena spočívajúceho v povinnosti vlastníkov pozemku strpieť presah strechy rodinného domu v ich vlastníctve postaveného na susednom pozemku, ako aj priznania náhrady trov konania proti žalovaným. Okresný súd rozsudkom č. k. 10C/51/2021-368 z 22. decembra 2022 žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozsudku okresný súd uviedol, že podľa § 135c ods.1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka považoval v tejto veci za účelné odstránenie stavby sťažovateľov, a nie zriadenie vecného bremena za náhradu na výkon ich vlastníckeho práva.
3. Krajský súd v Nitre na základe odvolania podaného sťažovateľmi v predmetnej veci rozhodol rozsudkom č. k. 9Co/45/2023-427 zo 14. marca 2024, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovaným priznal náhradu trov konania v celom rozsahu. Krajský súd konštatoval, že presah strechy predstavuje neoprávnenú stavbu na pozemku žalovaných, na ktorú sťažovatelia nemali

žiadny titul. Súhlas žalovaných s touto stavbou sťažovateľmi nebol dostatočne preukázaný. Možnosť účelného odstránenia tejto neoprávnenej stavby bola vyhodnotená s prihliadnutím na technické, ale i ďalšie hľadiská zvažujúce ekonomickú a funkčnú ujmu na strane sťažovateľov pri odstránení neoprávnenej stavby strechy. Krajský súd zdôraznil, že v prípade neoprávnenej stavby je prioritou ochrana vlastníckeho práva žalovaných ako vlastníkov pozemku. S ohľadom na uvedené krajský súd nepovažoval námietky sťažovateľov týkajúce sa ekonomickej náročnosti odstránenia neoprávnenej stavby či námietku rozsahom malého obmedzenia vlastníckeho práva žalovaných za dostatočné na spochybnenie záveru o odstránení neoprávnenej stavby.

4. Sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré odôvodnili dôvodom prípustnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľov odmietnuté ako neprípustné. Právnomu zástupcovi sťažovateľov bolo uznesenie najvyššieho súdu doručené 14. apríla 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu v ústavnej sťažnosti argumentujú tým, že jeho odôvodnenie je zmätočné, a v tejto súvislosti poukazujú na to, že hoci bolo odmietnuté ako neprípustné, najvyšší súd v jeho bode 18 konštatuje, že nezistil vadu konania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Závery najvyššieho súdu uvedené v napadnutom uznesení sú podľa nich príliš teoretické, nepresvedčivé a neobsahujú komplexné zhodnotenie všetkých relevantných okolností, na ktoré poukázali v podanom dovolaní (dobromyseľnosť sťažovateľov v čase budovania strechy, oneskorené predloženie námietok proti stavbe žalovanými až po viac ako roku, výlučné hodnotenie ujmy žalovaných bez zohľadnenia ujmy, ktorá vznikne sťažovateľom, nezhodnotenie skutočného obmedzenia vlastníckeho práva k pozemku žalovaných, nezohľadnenie skutočnosti, že rodinný dom žalovaných bol postavený v čase, keď už presah strechy sťažovateľov existoval, snaha sťažovateľov o uzavretie nájomnej zmluvy), ani dôvody, pre ktoré ich súdy nepovažovali za podstatné pre rozhodnutie tejto veci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľov proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v tvrdenom porušení ich práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie zo strany najvyššieho súdu, ktorý nesprávne vyhodnotil prípustnosť dovolania založeného na tvrdenom nesprávnom procesnom postupe krajského súdu pri vyhodnotení dokazovania (predovšetkým skutočnosti udelenia súhlasu žalovaného k stavbe strechy a splnenia podmienok účelnosti odstránenia stavby), ktorý vyústil do arbitrárneho rozsudku krajského súdu založeného na selektívne vybraných skutočnostiach a nereagujúceho na sťažovateľmi predloženú argumentáciu.

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkový stav zistený všeobecným súdom ani jeho právne názory. Úloha ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, ale obmedzuje sa na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným

súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 301/2020).

8. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

9. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti. Ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

10. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať aj najvyšší súd pri rozhodovaní o podanom dovolaní, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

11. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia, v ktorom najvyšší súd zdôraznil spätosť rozsudkov krajského súdu a okresného súdu, ktoré spolu vytvárajú organickú jednotu. Konštatoval, že rozsudok krajského súdu spĺňa všetky zákonom požadované náležitosti, z jeho odôvodnenia jasne a zrozumiteľne vyplýva, prečo považuje rozsudok okresného súdu za vecne správny a navyše dopĺňa odôvodnenie o ďalšie dôvody, ktorými reaguje na odvolaciu argumentáciu. Vo vzťahu k námietke dobromyseľnosti sťažovateľov pri stavbe strechy najvyšší súd poukázal na to, že krajský súd sa riadne vysporiadal aj so sťažovateľmi predloženou argumentáciou založenou na tvrdení, že žalovaný udelil súhlas s touto stavbou, pričom poukázal na bod 14 odôvodnenia krajského súdu, konštatujúc jeho zrozumiteľnosť i presvedčivosť. Obdobne vo vzťahu k ďalším námietkam sťažovateľov týkajúcim sa odôvodnenia účelnosti odstránenia neoprávnenej stavby sťažovateľov najvyšší súd odkázal na bod 15 odôvodnenia krajského súdu, v ktorom sa nachádza podľa neho dostatočné a preskúmateľné vysporiadanie s ich argumentáciou predloženou v konaní.

12. Ústavný súd k argumentácii sťažovateľov tvrdiacej rozpornosť konania najvyššieho súdu, ktorý ich dovolanie odmietol pre neprípustnosť, no napriek tomu pristúpil aj k vecnému prieskumu rozsudku krajského súdu, pripomína, že pri dovolaní podanom z dôvodov zmätočnosti splyva jeho prípustnosť s dôvodnosťou, keďže dôvodom odmietnutia dovolania je aj situácia, keď najvyšší súd po jeho vecnom posúdení nezistí existenciu prípustných dovolacích dôvodov, v danej veci neexistenciu kvalifikovaného zásahu do práva na spravodlivý proces.

13. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľov predloženým na účely preukázania súhlasu žalovaných so stavbou strechy, resp. oprávnenosti stavby strechy a neúčelnosti jej odstránenia považuje ústavný súd odôvodnenie záveru najvyššieho súdu o nenaplnení označeného dovolacieho dôvodu za jasné, dostatočné, logické a zrozumiteľné. Najvyšší súd v odôvodnení odkázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktorého skutkové i právne dôvody v rámci svojho uznesenia zosumarizoval. Dôvodom zamietnutia žaloby sťažovateľov bolo preukázanie neoprávnenosti stavby strechy a splnenie podmienky účelnosti odstránenia stavby s osobitným dôrazom na prioritu ochrany vlastníckeho práva žalovaných, na ktorých pozemku neoprávnená stavba bola postavená. S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že dovolacia argumentácia sťažovateľov smerovala k spôsobu hodnotenia dôkazov súdmi, ktorý nezodpovedal ich názoru. Vzhľadom na obsah dovolacej argumentácie sťažovateľov považuje ústavný súd záver najvyššieho súdu o nemožnosti považovať namietané skutočnosti za vadu zmätočnosti za ústavne akceptovateľný.

14. Ústavný súd považuje najvyšším súdom poskytnuté odpovede na dovolacie námietky sťažovateľov za ústavne akceptovateľné a samotný obsah ústavnej sťažnosti len za pokračujúcu polemiku s rozhodnutiami všeobecných súdov bez relevantného ústavnoprávneho presahu, a preto konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľov nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie a odmietol ju ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu